۶-۱۱- ساز و کارهای کنترل و پایش ریسک اعتباری

مقدمه

در ادامه‌ی سند خط مشی مدیریت ریسک اعتباری و رویه‌های مدیریت ریسک اعتباری، رویه‌های اجرایی که واحد اعتبارات به عنوان خط اول دفاعی در ارائه تسهیلات، به مشتریان برای مدیریت دقیق‌تر ریسک اعتباری در بانک خاورمیانه باید رعایت کند در ذیل بیان شده است.

رویه‌های اجرایی

- واحد اعتبارات باید آگاهی‌های لازم را در خصوص نیاز شناسایی، اندازه‌گیری و کنترل ریسک‌های اعتباری و همین طور نیاز تخصیص سرمایه کافی برای پوشش این ریسک‌ها داشته باشد و در صورت نیاز آموزش‌های لازم را در این زمینه داشته باشد.
- باید برای محصولات مالی که برای بانک جدید هستند و ریسک‌های اعتباری به همراه دارند قبل از ارائه توسط واحد اعتبارات جهت ارائه تسهیلات، خط مشی و رویه مدیریت ریسک این محصولات تهیه و توسط هیأت مدیره تصویب شود.
- واحد اعتبارات باید طبق دستورالعملی، حدود ارائه اعتبارات را مشخص کرده و به تصویب هیأت مدیره برساند. حدود ارائه اعتبارات باید برای مشتریان به صورت مجزا و همینطور برای گروه مشخص شود. این حدود باید درگیرنده موارد زیر باشد:
  - بازار هدف بانک
  - شناخت کامل تسهیلات گیرنده
  - دلیل دریافت تسهیلات
  - ساختار تسهیلات دریافتی
  - محل بازپرداخت تسهیلات دریافتی
- میزان وثایق برای تسهیلات اعطایی باید با توجه به رتبه‌ی اعتباری قابل تغییر باشد؛ به بیان دیگر هرچه مشتریان رتبه‌ی اعتباری بدتری داشته باشند، باید میزان وثایق با ارزش بیشتری نسبت به مشتریان با ریسک اعتباری بهتر اخذ شود. این حدود باید برای مشتریان به صورت مجزا و همینطور برای گروه و صنایع مختلف مشخص شوند.
- موارد زیر باید قبل از موافقت با اعطای تسهیلات در نظر گرفته شود:
  - هدف از دریافت تسهیلات و منابع بازپرداخت
  - میزان فعلی حجم تسهیلات دریافتی شرکت و گروه و وثایق اخذ شده
  - سابقه‌ی بازپرداخت تسهیلات دریافتی و میزان ظرفیت فعلی بازپرداخت با توجه به روندهای تاریخی اطلاعات مالی و تخمین جریان وجوه نقد آتی در سناریوهای مختلف
  - در مورد مشتریان شرکتی، بررسی تخصص مشتری و بررسی صنعت و حوزه‌ی فعالیتیش و وضعیت مشتری در آن صنعت
  - شرایط پیشنهاد اعطای تسهیلات و میزان و نوع وثایق پشنهادی

- بررسی کفایت تضامین و وثایق دریافتی در سناریوهای مختلف (در صورت اجرایی بودن)

- واحد اعتبارات باید قبل از ارائه تسهیلات، شناخت مناسبی از مشتری داشته باشد. یکی از راه‌های شناخت، ارائه معرفی نامه از نهادهای شناخته شده توسط مشتری می‌باشد. همچنین باید از مدیران شرکت شناخت پیدا کرد. هرچند بانک نباید صرفا به دلیل شناخته شده بودن مشتری به وی تسهیلات ارائه کند.
- واحد اعتبارات باید میزان Exposure بانک برای مشتریان گروه و یا مشتریانی که به نحوی ریسکشان به هم مرتبط است (مثلا ذینفع واحد) را اندازه‌گیری کند.
- هنگام ورود به وام‌های سندیکایی نباید تنها به تحلیل ریسک مشتری که توسط بانک عامل ارائه شده اکتفا کرد و باید به صورت جداگانه بررسی‌های لازم صورت گیرد.
- باید رویه‌ها و خط مشی‌هایی برای تعیین اطلاعات و مستندات لازم جهت تایید درخواست‌های اعتباری جدید، تمدید و یا تغییر شرایط مصوبه اعتباری توسط واحد اعتبارات تهیه شده و به تصویب هیأت مدیره برسد.
- واحد اعتبارات نباید رویه‌های اعطای تسهیلات را برای شرکت‌ها و افراد وابسته تغییر دهد و از کنترل‌های لازم صرف نظر کند.
- پس از اعطای تسهیلات، کارشناس اعتباری باید از مطلوب نگه داشتن اعتبار ارائه شده اطمینان حاصل کند. به بیان دیگر باید فایل اعتبار ارائه شده را به روز نگه دارد و اطلاعات مالی جدید را دریافت کند و در اختیار واحد ریسک قرار دهد تا تغییرات اطلاعات مالی و نحوه‌ی رفتار مشتری در قبال تسهیلات دریافتی لحاظ شود. کارشناس اعتباری همچنین موظف است که به طور مرتب از کیفیت وثایق اعتباری که برای ارائه تسهیلات اخذ شده اطمینان حاصل کند.
- واحد اعتبارات موظف است در دوره‌های مختلف میزان تمرکز تسهیلات اعطایی را در قالب گزارشی به کمیته ریسک و در صورت لزوم به هیأت مدیره ارائه کند. این گزارش‌ها شامل تمرکز تسهیلات اعطایی به یک مشتری خاص، گروه، صنعت، ناحیه جغرافیایی، یک نوع خاص از تسهیلات و یک نوع خاص از وثیقه می‌باشد.

نقش‌ها و مسئولیت‌ها

موارد ذکر شده در بالا به مدیریت هرچه بهتر مدیریت ریسک اعتباری در بانک خاورمیانه کمک می‌کند. برای اجرای دقیق‌تر این رویه‌ها، نقش‌ها و مسئولیت‌ها باید به درستی مشخص شوند. معاونت اعتبارات موظف است از آگاهی مدیران و کارشناسان اعتباری از این مستند اطمینان حاصل کرده و به تشخیص خود مسئولیت پیاده‌سازی هر یک از موارد فوق را به مدیران و کارشناسان اعتباری تفویض نماید و در قالب رویه‌ی داخلی به اطلاع بانک برساند.